

**Høringsnotat om endringer i forskrifter om
årsregnskap m.m. for banker og
finansieringsforetak, samt for
forsikringsselskaper**

31. oktober 2005

KREDITTILSYNET

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	4
1.1	Bakgrunn – tidligere forslag	4
1.2	Problemstillinger som vurderes i dette høringsnotatet	4
2.	Endringslov av 10. juni 2005 - Banker og finansieringsforetak.....	6
2.1	Konsernregnskap og andeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	6
2.2	Finansielle instrumenter	7
2.3	Presentasjonsvaluta	7
2.4	Endringer i egenkapital	8
2.5	Egne aksjer	9
2.6	Ytelser og lån til ledende personer mv.	9
2.7	Fond for vurderingsforskjeller	11
2.8	Andre endringer.....	11
3.	Endringslov av 10. juni 2005 - Forsikringsselskaper	12
3.1	Konsern og andeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet.....	12
3.2	Presentasjonsvaluta	12
3.3	Endringer i egenkapital	13
3.4	Egne aksjer	13
3.5	Ytelser og lån til ledende personer mv.	13
4.	Ny forsikringslov - Fondsforsikring.....	14
4.1	Innledning.....	14
4.2	Vurderingsregler.....	14
4.3	Oppstillingsplan	15
4.4	Noteopplysninger	15
5.	Endringer i andre lover	16
5.1	Lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold.....	16
5.2	Kommunale pensjonsordninger og endringer forsikringsvirksomhetsloven	17
6.	Filialer av utenlandske foretak	18
6.1	Innledning.....	18
6.2	Kredittilsynets høringsnotat av 23. august 2002	18
6.3	Ot.prp nr. 15 (2003-2004)	19
6.4	Ny vurdering	19
6.5	Forslag til endringer	20
7	Opplysninger om utlån	21
7.1	Innledning.....	21
7.2	EØS-rett.....	21
7.3	IFRS 7 <i>Financial Instruments: Disclosures</i>	22

7.4	Kredittilsynets vurdering.....	23
7.5	Forslag.....	24

Utkast til forskrift om endring av forskrift av 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike	27
--	-----------

Utkast til forskrift om endring av forskrift av 16. desember 1998 nr. 1241 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper	30
--	-----------

1. Innledning

1.1 Bakgrunn – tidligere forslag

Regnskapsloven har ved to anledninger det siste året blitt betydelig endret - ved endringslov av 10. desember 2004 nr. 81 og ved endringslov av 10. juni 2005 nr. 46. Loven har etter disse endringene et tosporet system bestående av *IFRS-forordningens system* og *lovens ordinære system*. Foretak som utarbeider regnskap etter IFRS-forordningens system har rett og plikt til å utarbeide regnskap etter alle EU-godkjente IFRS som er gjennomført i norsk rett, jf forskrift av 17. desember 2004 om gjennomføring av EØS-regler om vedtatt internasjonale regnskapsstandarter. *Konsernregnskap* til foretak med noterte¹ aksjer eller grunnfondsbevis skal utarbeides etter IFRS-forordningens system, mens øvrige foretak kan velge å følge dette systemet. Regnskap som ikke er utarbeidet etter IFRS-forordningens system, utarbeides etter regnskapslovens ordinære regler. Spørsmålet om finansinstitusjoner bør avskjæres fra muligheten til å anvende IFRS-forordningens system i *selskapsregnskapet* er nærmere vurdert i Kredittilsynets høringsnotat av 21. juni 2005.

Endringsloven av 10. desember 2004 nr. 81 inneholder foruten bestemmelser som gjennomfører IFRS-forordningen i norsk rett, også bestemmelser om rettviseende bilde, om årsberetning, samt om regnskapsføring av aksjebasert betaling. Kredittilsynets forslag til forskriftsendringer som følge av nevnte lovendringer ble etter høring oversendt til departementet (2. mars 2005).

Endringsloven av 10. juni 2005 nr. 46 innebærer kun en begrenset tilpasning av *lovens ordinære system* til IFRS. Det er lagt til grunn at tilpasningen til IFRS skal være innen rammen av de grunnleggende regnskapsprinsippene, samt at regnskapsloven i det vesentlige fortsatt skal foreskrive et transaksjonsbasert historisk-kost-regnskap. I forarbeidene åpner departementet for en særskilt regulering for finansinstitusjoner, dersom særskilte forhold tilsier det. Spørsmålet om særskilt tilpasning av regnskapsregelverket til IFRS (utenfor IFRS-forordningens område) for finansinstitusjoner er behandlet i Kredittilsynets høringsnotat av 21. juni 2005.

Kredittilsynets forslag til forskriftsendringer av 2. mars 2005 og høringsnotat av 21. juni 2005 er nå (oktober 2005) til behandling i Finansdepartementet.

1.2 Problemstillinger som vurderes i dette høringsnotatet

I tillegg til særskilt tilpasning av regnskapsregelverket til IFRS (utenfor IFRS-forordningens område), jf punkt 1.1 ovenfor, er det nødvendig å vurdere konsekvensene av øvrige forhold berørt i endringsloven av 10. juni 2005 nr. 46, jf Ot. prp. nr. 39 (2004-2005). Kredittilsynet foreslår av den grunn enkelte endringer i årsregnskapsforskriftene som gjelder for finansinstitusjoner – se kapittel 2 og 3.

I tillegg til ovennevnte endringer foreslår Kredittilsynet også enkelte andre tekniske justeringer i årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper som følge av andre lovendringer som ikke følger av endringsloven – se kapittel 4 og 5. Kredittilsynet foreslår også at årsregnskapsforskriftene gjøres gjeldende for filialer av utenlandske finansinstitusjoner – se kapittel 6. I kapittel 7 foreslår Kredittilsynet enkelte tilpasninger av opplysningskravene knyttet til utlån i

¹ Jf. regnskapsloven § 3-9 og verdipapirhandelloven § 12-1 tredje ledd

årsregnskapsforskriftene for finansinstitusjoner, som følge av de nye vurderingsreglene for utlån i utlånsforskriften².

² Jf. forskrift av 21. desember 2004 nr. 1740 om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier

2. Endringslov av 10. juni 2005 - Banker og finansieringsforetak

2.1 Konsernregnskap og andeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

2.1.1 Konsern med bank- og forsikringsvirksomhet – utelatelse av forsikringsselskap fra konsolidering

Regnskapsloven § 3-8 har til nå inneholdt et krav om å utelate datterselskap fra konsolideringen hvis datterselskapet driver virksomhet som er vesentlig forskjellig fra konsernets øvrige virksomhet og konsolidering ville være i strid med god regnskapsskikk. Det fremgår av årsregnskapsforskriften for banker og finansieringsforetak § 2-5 siste ledd siste punktum at datterselskap som er forsikringsselskap uavhengig av regnskapsloven § 3-8 skal tas med i konsolideringen. For slike konsern kan det likevel etter forskriften § 2-3 fjerde ledd søkes Kredittilsynet om tillatelse til å vurdere datterselskap som er forsikringsselskap etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Denne forskriftsbestemmelsen har tidligere (2001) vært forelått endret, i forbindelse med at Kredittilsynet foreslo særskilte regler for blandede finanskonsern som blant annet innebar full konsolidering av forsikringsselskaper. Endringene ble imidlertid ikke vedtatt som følge av at EU vedtok IFRS-forordningen, der børsnoterte foretak fra 2005 må anvende IFRS ved utarbeidelse av konsernregnskap.

Regnskapsloven § 3-8 er nå endret med virkning fra regnskapsåret 2006 slik at forskjelligartet virksomhet ikke lenger er et kriterium for å utelate datterselskap fra konsolideringen. Lovendringen innebærer en tilpasning til IFRS, jf IAS 27.20, og medfører at konsern med både bank- og forsikringsvirksomhet som utarbeider konsernregnskap etter IFRS, må konsolidere inn datterselskap uavhengig av hva slags virksomhet datterselskapet driver. På bakgrunn av at både IFRS og regnskapsloven § 3-8 krever konsolidering av datterselskap uavhengig av hva slags virksomhet datterselskapet driver, foreslår Kredittilsynet å oppheve adgangen til å tillate at forsikringsselskaper vurderes etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet, jf forskriften § 2-3 fjerde ledd, med virkning fra og med regnskapsåret 2006.

2.1.2 Konsern med bank- og forsikringsvirksomhet - ensartet prinsippanvendelse

Regnskapsloven § 3-6 har inntil siste lovendring inneholdt en bestemmelse om at konsernregnskapet skal bygge på de konsoliderte foretakenes selskapsregnskaper. Datterselskap som konsolideres, med unntak av utenlandske selskap, skal anvende samme prinsipper i sitt selskapsregnskap som morselskapet. Dersom et utenlandsk datterselskap utarbeidet selskapsregnskap etter andre prinsipper enn morselskapet, skulle regnskapet omarbeides før konsolidering inn i konsernregnskapet. Etter siste lovendring følger kravet til ensartet prinsippanvendelse i konsernregnskapet kun av regnskapsloven § 4-4 første ledd første punktum.

I henhold til årsregnskapsforskriften § 2-3 første ledd gjelder ikke kravet om ensartet prinsippanvendelse for finanskonsern bestående av både bank- og forsikringsforetak. Etter forskriftens § 2-3 annet ledd gjelder ikke kravet til omarbeidelse dersom datterselskapet er et forsikringsselskap. Bestemmelsen vil fremover ikke kunne gjøres gjeldende for konsern som utarbeider konsernregnskap etter IFRS. Kredittilsynet kan ikke se at det foreligger noen særskilt grunn til å opprettholde en særskilt bestemmelse om fritak fra kravet om ensartet

prinsippanvendelse, da de konsern som til og med 2004 har vært omfattet av bestemmelsen, nå er underlagt kravene i IFRS. Forskriften § 2-3 første og annet ledd foreslås derved opphevet.

Endringene i regnskapsloven § 3-6 gjelder med virkning fra og med regnskapsåret 2005. Kredittilsynet foreslår at forskriften § 2-3 første og annet ledd oppheves med virkning fra samme tidspunkt.

2.1.3 Utelatelse av datterselskap fra konsolidering

I årsregnskapsforskriften § 2-5 første ledd om utelatelse fra konsolidering av datterselskap som er ervervet etter en finansiell bistandstransaksjon, henvises det til regnskapsloven § 3-8 første ledd nr 2 om midlertidig eie. Fra 2006 vil bestemmelsen om midlertidig eie være regulert i § 3-8 første ledd (dvs. lovreferansen ”nr 2” utgår). Referansen i årsregnskapsforskriften § 2-5 første ledd foreslås endret tilsvarende med virkning fra og med regnskapsåret 2006.

Etter årsregnskapsforskriften § 2-5 annet ledd første punktum skal datterselskaper som driver virksomhet som er en direkte forlengelse av bankvirksomhet eller som faller inn under denne virksomhetens servicefunksjoner, uavhengig av regnskapsloven § 3-8 tas med i konsolideringen. Bestemmelsen gjennomfører en direktivbestemmelse i Rdir. 86/635/EØF som ved moderniseringsdirektivet (Rdir. 2003/51/EF) er opphevet. Kredittilsynet foreslår derfor at årsregnskapsforskriften § 2-5 annet ledd oppheves med virkning fra og med regnskapsåret 2005.

2.2 Finansielle instrumenter

Etter årsregnskapsforskriften § 3-2 første ledd første punktum skal, i tillegg til finansielle instrumenter som nevnt i regnskapsloven § 5-8 første ledd, andre derivatkontrakter med finansielt oppgjør vurderes til virkelig verdi. Etter siste lovendring i § 5-8 skal finansielle instrumenter og varederivater vurderes til virkelig verdi dersom visse kriterier er oppfylt. Begrepet varederivater gjennomfører av fjerde direktiv artikkel 42a nr. 2. Kredittilsynet forstår det slik at definisjonen er ment å dekke kontrakter som nevnt i IAS 39.5. Forskriftens § 3-2 første ledd første punktum er således dekket i regnskapsloven § 5-8 første ledd. Kredittilsynet foreslår på denne bakgrunn at forskriften § 3-2 første ledd første punktum oppheves.

Kredittilsynet foreslår videre at ordlyden ”andre derivatkontrakter” i årsregnskapsforskriften § 3-2 første ledd nytt første punktum endres til ”varederivater” slik at begrepsbruken blir sammenfallende med regnskapsloven § 5-8 første ledd.

Endringene i regnskapsloven § 5-8 første ledd gjelder med virkning fra og med regnskapsåret 2005. Kredittilsynet foreslår at endringene i forskriftens § 3-2 første ledd skal gjelde fra samme tidspunkt.

2.3 Presentasjonsvaluta

2.3.1 Gjeldende rett

Etter regnskapsloven § 3-4 første ledd skal årsregnskapet føres i norske kroner med mindre departementet ved forskrift eller enkeltvedtak bestemmer noe annet. Etter annet ledd kan konsernregnskapet føres i en annen valuta hvis konsernets virksomhet i hovedsak er knyttet til denne valutaen og dersom slik regnskapsføring er i samsvar med god regnskapsskikk.

2.3.2 Endringer i regnskapsloven

Regnskapsloven § 3-4 nytt første ledd åpner for bruk av funksjonell valuta som regnskapsvaluta (den valuta regnskapet måles i), også i selskapsregnskapet. Funksjonell valuta er den valuta virksomheten i hovedsak er knyttet til. Som presentasjonsvaluta (den valuta regnskapet presenteres/offentliggjøres i) kan norske kroner, euro eller regnskapsvalutaen benyttes, jf. regnskapsloven § 3-4 nytt annet ledd.

Ikrafttredelsestidspunktet og virkningstidspunktet for disse lovendringene er ikke fastsatt. Etter det Kredittilsynet forstår er tidspunktet avhengig av hvilket tidspunkt de skattemessige tilpasningene til IFRS gjennomføres fra, jf. Finansdepartementets høringsnotat av 3. juni 2005 om skattemessige tilpasninger til vedtatte endringer i regnskapsloven.

2.3.3 Kredittilsynets vurdering

Banker og finansieringsforetak er underlagt strengere kontroll og tilsyn enn foretak i de fleste øvrige næringer. De offisielle regnskapene fra finansinstitusjonene danner grunnlag for blant annet rapportering av kapitaldekning, økonomiske analyser og statistikkrapportering som ledd i tilsynet med finansiell stabilitet. Kredittilsynet har behov for konsistente og avstemte data for utformingen av analyser i det løpende tilsynsarbeidet. I dag foregår det en rutinemessig og standardisert avstemming av regnskapsstatistikken mot institusjonenes offisielle regnskaper. Dersom det åpnes opp for presentasjon av regnskap i annen valuta enn norske kroner vil det oppstå særlig behov for revisjon av forskjellene mellom offisielle regnskaper og rapportering til offentlige myndigheter. Selv om departementet foreslår krav om at det skal opplyses om omregningskurser dersom årsregnskapet er presentert i en annen valuta enn norske kroner, jf. regnskapsloven ny § 7-2, vil kontrollmulighetene med rapporteringen forringes da det må tas høyde for korreksjoner mht valutakurssvingninger. Dette vil spesielt gjelde transaksjonsbaserte poster i resultatregnskapet. Rapporteringen av regnskapsopplysninger til offentlig myndigheter vil fortsatt måtte rapporteres i norske kroner. Kredittilsynet har ikke mottatt noen signaler på at enkeltinstitusjoner har noe ønske om å presentere regnskapet i annet enn norske kroner. På lengre sikt bør en imidlertid være forberedt på at det kan bli en aktuell problemstilling.

Kredittilsynet foreslår at det inntas et særskilt krav i årsregnskapsforskriften for banker og finansieringsforetak ny § 2-6 om at årsregnskapet skal presenteres i norske kroner.

2.4 Endringer i egenkapital

Regnskapsloven § 3-2 første ledd nytt annet punktum angir at årsregnskapet i tillegg til resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger *kan* inneholde en oppstilling av endringer i egenkapitalen. I tilknytning til nevnte bestemmelse er det inntatt et nytt tredje punktum i regnskapsloven § 7-25 annet ledd hvor det fremgår at opplysninger om endringer i egenkapitalen kan gis i egen oppstilling av endringer i egenkapitalen i stedet for i noter. Kredittilsynet foreslår en tilsvarende endring av årsregnskapsforskriften § 8-3 gjennom et nytt fjerde punktum.

Endringene i regnskapsloven § 3-2 og § 7-25 gjelder med virkning fra og med regnskapsåret 2005. Kredittilsynet foreslår at forskriften § 8-3 nytt fjerde punktum skal gjelde fra samme tidspunkt.

2.5 Egne aksjer

Regnskapsloven § 6-2 nytt annet ledd tillater at beholdningen av egne aksjer kan spesifiseres i oppstillingen av endringer i egenkapital eller i note som et alternativ til at beholdningen skal føres opp på egen linje under posten selskapskapital. Dette samsvarer med løsningen i IFRS, jf IAS 1.76. Parallelt med denne endringen, er det inntatt en tilføyelse i regnskapsloven § 7-27 nytt første ledd om at egne aksjer må spesifiseres i noter eller i oppstillingen av endringer i egenkapital dersom egne aksjer ikke vises på egen linje under selskapskapital i balansen.

For banker og finansieringsforetak skal beholdningen av egne aksjer/grunnfondsbevis etter gjeldende rett fremgå av balanseoppstillingen, jf. årsregnskapsforskriften § 4-2 pkt. 21.1.3. For disse foretakene er det av hensynet til offentlig rapportering og kontroll ønskelig at informasjonen fremkommer av standardiserte oppstillingsplaner. Kredittilsynet foreslår følgelig at det ikke åpnes opp for alternativet om angivelse av egne aksjer i noter i stedet for i balansen/egenkapitaloppstillingen for banker og finansieringsforetak, jf. årsregnskapsforskriften § 8-20 tredje ledd nytt første punktum.

Regnskapsloven § 7-27 nytt første ledd gjelder med virkning fra og med regnskapsåret 2006. Kredittilsynet forslår at forskriften § 8-20 tredje ledd nytt første punktum skal gjelde fra samme tidspunkt.

2.6 Ytelser og lån til ledende personer mv.

Opplysningskrav vedrørende ytelser, lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer følger av regnskapsloven §§ 7-31 og 7-32. For banker og finansieringsforetak må disse bestemmelsene leses i sammenheng med årsregnskapsforskriften for banker mv. § 8-28.

2.6.1 § 7-31 Ytelser til ledende personer mv.

Regnskapsloven § 7-31 endres med virkning fra og med regnskapsåret 2005. Bestemmelsens første ledd annet punktum om godtgjørelse til revisor erstattes av ny bestemmelse i § 7-31 a. Det er ikke gitt særskilte bestemmelser i årsregnskapsforskriften om revisors godtgjørelse. Lovendringen vil derfor også gjelde for banker og finansieringsforetak.

Det innføres et nytt fjerde ledd i § 7-31 med krav om særskilt opplysning dersom det ikke er gitt godtgjørelse til daglig leder, medlemmer av styret og bedriftsforsamlingen. Kredittilsynet foreslår at bestemmelsen også gjøres gjeldende i forhold til medlemmer av forstanderskap, representantskap og kontrollkomité. Bakgrunnen for forslaget er at kravene til å opplyse om godtgjørelse etter § 7-31 første ledd også gjelder medlemmer av nevnte organer, jf. årsregnskapsforskriften § 8-28 første ledd.

Tidligere krav i § 7-31 fjerde ledd om store foretaks opplysningskrav, erstattes av en ny § 7-31 b. Sistnevnte bestemmelse får først virkning fra og med regnskapsåret 2006. Det innebærer at det for regnskapsåret 2005 vil være mindre omfattende krav til opplysninger om ytelser til ledende personer i store foretak. Kredittilsynet antar at dette ikke har vært tilsiktet fra lovgivers side. Det foreslås derfor at regnskapslovens krav i § 7-31 fjerde ledd som gjaldt til og med regnskapsåret 2004 videreføres for banker og finansieringsforetak også for regnskapsåret 2005, gjennom en særskilt overgangsregel i årsregnskapsforskriften. Fra og med regnskapsåret 2006 vil disse reglene bli erstattet av nye utvidede krav i § 7-31 b.

2.6.2 § 7-31 b Ytelser til ledende personer i store foretak

Bestemmelsen i § 7-31 b gjennomfører EU-Kommisjonens rekommandasjon av 6. oktober 2004 om etablering av et passende regime for lederlønninger i børsnoterte foretak. Det er krav til å opplyse om samlet godtgjørelse og andre fordeler som er gitt ledende ansatte og medlemmer i selskapsorganene. For hver ledende ansatt og hvert medlem skal det gis opplysninger om godtgjørelse/honorarer, opplysninger om aksjer, opsjonsrettigheter og opsjonsprogrammer, opplysninger om den enkeltes opptjente rettigheter i ytelsesbaserte pensjonsordninger, samt opplysninger om lån, forskuddsbetalinger og sikkerhetsstillelser. Opplysningene kan i stedet for i noter gis i en egen rapport om godtgjørelse til ledende personer. Denne rapporten skal i så fall inngå i årsberetningen.

Bestemmelsen i § 7-31 b gjelder ytelser til ledende personer i store foretak. Med store foretak menes allmennaksjeselskaper, børsnoterte foretak, samt andre regnskapspliktige dersom det er fastsatt i forskrift, jf regnskapsloven § 1-5. Det er i gjeldende årsregnskapsforskrift § 1-1 krav til at institusjoner som er omfattet av forskriften, skal følge reglene for store foretak i regnskapsloven. Regnskapsloven § 7-31 b vil således i utgangspunktet også gjelde for disse institusjonene. Kredittilsynet antar at institusjonenes samfunnsmessige betydning tilsier at bestemmelsen bør gjelde alle institusjoner underlagt forskriften.

2.6.3 § 7-31 b og § 7-32 om lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer mv.

Regnskapsloven ny § 7-31 b sjette ledd krever opplysninger om lån, forskuddsbetalinger og sikkerhetsstillelser på individuelt nivå for de enkelte ledende ansatte og de enkelte medlemmer av selskapets organer. Denne bestemmelsen innebærer en utvidelse av opplysningsplikten som følger av årsregnskapsforskriften § 8-28 tredje ledd første punktum og regnskapsloven § 7-32. Etter sistnevnte bestemmelser skal det gis opplysninger om lån og sikkerhetsstillelse spesifisert på de enkelte ledende ansatte, de enkelte styremedlemmer, samt formann for representantskap eller forstanderskap. Kredittilsynet legger til grunn at § 8-28 tredje ledd første punktum er unødvendig i forhold til § 7-32, da opplysningskravene fullt ut dekkes gjennom § 7-31 b. Kredittilsynet foreslår derfor at henvisningen i § 8-28 tredje ledd første punktum oppheves med virkning fra og med regnskapsåret 2006.

Etter årsregnskapsforskriften § 8-28 tredje ledd annet punktum skal det gis opplysninger om summen av de lån og sikkerhetsstillelser som er ytet til fordel for medlemmer av forstanderskap, representantskap og kontrollkomité (med unntak av for formann i respektive organer som skal opplyses enkeltvis, jf bestemmelsens første punktum). Ved innføringen av ny § 7-31 b i regnskapsloven skal nevnte opplysninger gis spesifisert på hvert enkelt medlem. Kredittilsynet legger til grunn at § 8-28 tredje ledd annet punktum er unødvendig da opplysningskravene fullt ut dekkes gjennom § 7-31 b.

Kravet til å opplyse om lån, forskuddsbetalinger og sikkerhetsstillelser etter § 7-31 b sjette ledd, inkluderer opplysninger om hvilke vilkår som gjelder avdragsplan, utestående beløp og rentesatsen. Etter gjeldende § 7-32 annet ledd skal opplysninger om lån og sikkerhetsstillelse også omfatte opplysninger om vilkår. Årsregnskapsforskriften § 8-28 tredje ledd tredje punktum begrenser denne plikten bare til å gjelde der vilkårene avviker fra generelle vilkår som gjelder for ansatte. Denne begrensningen er begrunnet i at det å yte lån er en del av bankenes og finansieringsforetakenes ordinære virksomhet. Kredittilsynet foreslår en presisering i § 8-28 tredje ledd tredje punktum som klargjør at begrensningen også gjelder i forhold til § 7-31 b sjette ledd.

2.7 Fond for vurderingsforskjeller

Bestemmelsen i regnskapsloven § 5-17 tredje ledd nr. 4 vedrørende fond for vurderingsforskjeller, er flyttet til aksjeloven og allmennaksjeloven § 3-3. Siden bestemmelsen er flyttet ut av regnskapsloven, må det vurderes særskilt om det er nødvendig å foreta tilsvarende endringer i forhold til sparebankene. Kredittilsynet vil komme tilbake til problemstillingen i egen sak.

2.8 Andre endringer

Regnskapsloven ny § 6-1 a gir selskaper anledning til å presentere resultatregnskapet etter funksjon i stedet for etter art. Lovendringen innebærer en delvis tilpasning til kravene i IFRS. Regnskapspliktige som presenterer resultatregnskapet etter funksjon skal imidlertid spesifisere de totale driftskostnadene etter art i noter, jf. regnskapsloven ny § 7-8 b. Som følge av at årsregnskapsforskriften inneholder en særskilt oppstillingsplan for resultatregnskap for banker og finansieringsforetak, er regnskapsloven § 7-8 b ikke relevant for disse institusjonene. Kredittilsynet foreslår derfor inntatt i forskriften, jf. § 8-29 nytt første punktum, at regnskapsloven § 7-8 b ikke gjelder. Kredittilsynet finner det mest hensiktsmessig å vurdere tilpasning av oppstillingsplanen for resultatregnskapet til kravene i IFRS på et senere tidspunkt, jf. Kredittilsynets høringsnotat av 21. juni 2005 hvor en slik tilpasning generelt sett foreslås gjennomført med virkning tidligst fra 2007.

Regnskapsloven ny § 6-1 a og ny § 7-8 b gjelder med virkning fra og med regnskapsåret 2006. Kredittilsynet foreslår følgelig at forskriften § 8-29 nytt første punktum skal gjelde fra samme tidspunkt.

3. Endringslov av 10. juni 2005 - Forsikringsselskaper

3.1 Konsern og andeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

3.1.1 Konserndefinisjon

Som en tilpasning til konserndefinisjonen i IAS 27, er regnskapslovens konserndefinisjon i § 1-3 noe endret. Mer konkret er det i den norske definisjonen åpnet for at det i unntakssituasjoner ikke foreligger bestemmende innflytelse til tross for at vilkårene i regnskapsloven, § 1-3 annet ledd nr. 1 er oppfylt – dvs. foretaket eier så mange aksjer eller andeler i et annet foretak at de representerer flertallet av stemmene i det andre foretaket. Dersom en slik unntakssituasjon er aktuell skal det i konsernregnskapet gis opplysning i noter om blant annet de forhold som ligger til grunn for at slikt eierskap likevel ikke gir bestemmende innflytelse, jf. regnskapsloven § 7-15 nytt femte ledd. Kredittilsynet foreslår at det i årsregnskapsforskriften tas inn en tilsvarende bestemmelse som regnskapsloven § 7-15 nytt femte ledd, jf. årsregnskapsforskriften § 5-10 nytt fjerde ledd. Gjeldende fjerde, femte og sjette ledd blir med dette nye femte, sjette og syvende ledd.

Ikrafttredelses- og virkningstidspunktet for endringene i regnskapsloven § 1-3 og § 7-15 er 1. januar 2006. Kredittilsynet foreslår følgelig at årsregnskapsforskriften § 5-10 nytt fjerde ledd skal gjelde fra samme tidspunkt.

3.1.2 Konsern med forsikrings- og bankvirksomhet

Regnskapsloven § 3-6 har inntil siste lovendring inneholdt en eksplisitt bestemmelse om at datterselskap som konsolideres, med unntak av utenlandske selskap, skal anvende samme prinsipper i sitt selskapsregnskap. Dersom utenlandske datterselskap utarbeidet selskapsregnskap etter andre prinsipper, skulle regnskapet omarbeides før konsolidering inn i konsernregnskapet. Etter siste lovendring følger kravet til ensartet prinsippanvendelse i konsernregnskapet kun av regnskapsloven § 4-4 første ledd første punktum.

Årsregnskapsforskriften § 2-3 første ledd gjør unntak fra regnskapsloven § 3-6 annet ledd tredje punktum. Lovbestemmelsen er nå opphevet med virkning fra og med regnskapsåret 2005. Kredittilsynet foreslår derfor å oppheve forskriften § 2-3 første ledd med virkning fra samme tidspunkt.

Etter forskriftens § 2-3 annet ledd gjelder ikke kravet til omarbeidelse dersom datterselskapet er en bank, finansieringsforetak eller et forsikringsselskap. Videre går det frem av forskriften § 2-3 tredje ledd at kravet om ensartet prinsippanvendelse i konsernregnskapet ikke gjelder for livsforsikring-/skadeforsikringskonsern. Bestemmelsen vil fremover ikke kunne gjøres gjeldende for konsern som utarbeider konsernregnskap etter IFRS. Kredittilsynet kan ikke se at det foreligger noen særskilt grunn til å opprettholde en egen bestemmelse om fritak fra kravet om ensartet prinsippanvendelse. Forskriften § 2-3 annet og tredje ledd foreslås derved opphevet med virkning fra og med regnskapsåret 2005.

3.2 Presentasjonsvaluta

Forsikringsselskaper er etter gjeldende rett, i likhet med banker og finansieringsforetak, underlagt kravet i regnskapsloven § 3-4 om presentasjonsvaluta. Kredittilsynet foreslår en tilsvarende bestemmelse for forsikringsselskaper som for banker og finansieringsforetak, ved at

det inntas et særskilt krav i årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper ny § 2-7 om at årsregnskapet skal presenteres i norske kroner. Det vises til punkt 2.3 vedrørende banker og finansieringsforetak.

3.3 Endringer i egenkapital

Regnskapsloven § 3-2 første ledd nytt annet punktum angir at årsregnskapet i tillegg til resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger *kan* inneholde en oppstilling av endringer i egenkapitalen. I tilknytning til nevnte bestemmelse er det inntatt et nytt tredje punktum i regnskapsloven § 7-25 annet ledd hvor det fremgår at opplysninger om endringer i egenkapitalen kan gis i egen oppstilling i stedet for i noter. Kredittilsynet foreslår en tilsvarende endring av årsregnskapsforskriften § 5-6 gjennom et nytt tredje punktum.

Endringene i regnskapsloven § 3-2 og § 7-25 gjelder med virkning fra og med regnskapsåret 2005. Kredittilsynet foreslår at forskriften § 5-6 nytt tredje punktum skal gjelde fra samme tidspunkt.

3.4 Egne aksjer

Regnskapsloven § 6-2 nytt annet ledd tillater at beholdningen av egne aksjer kan spesifiseres i oppstillingen av endringer i egenkapital eller i note som et alternativ til at beholdningen skal føres opp på egen linje under posten selskapskapital. Det er videre inntatt en tilføyelse i regnskapsloven § 7-27 nytt første ledd om at egne aksjer må spesifiseres i noter eller i oppstillingen av endringer i egenkapital dersom egne aksjer ikke vises på egen linje under selskapskapital i balansen.

For forsikringsselskaper skal beholdningen av aksjer/grunnfondsbevis etter gjeldende rett fremgå av balanseoppstillingen, jf. årsregnskapsforskriften § 4-7 post 6.1.2 og § 4-9 post 7.1.2. For forsikringsselskaper er det av hensynet til offentlig rapportering og kontroll ønskelig at informasjonen fremkommer av standardiserte oppstillingsplaner. Dette taler for at det i årsregnskapsforskriften ikke åpnes opp for alternativet om spesifisering av egne aksjer/grunnfondsbevis i noter i stedet for i balansen. Kredittilsynet foreslår følgelig at det ikke gjøres endringer i årsregnskapsforskriften hva gjelder spesifisering av egne aksjer/grunnfondsbevis – dvs. egne aksjer/grunnfondsbevis skal fortsatt fremgå av balansen.

3.5 Ytelser og lån til ledende personer mv.

Opplysningskrav vedrørende ytelser, lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer følger av regnskapsloven §§ 7-31 og 7-32. For forsikringsselskaper gjelder imidlertid egne krav som følge av årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper § 5-36.

Kredittilsynet foreslår en ny § 5-36 med virkning fra 2006 etter systematikken tillegg/unntak fra regnskapsloven. Mer konkret foreslås tilsvarende regulering som for årsregnskapsforskriften for banker mv. § 8-28. Det vises til omtalen av forholdet i punkt 2.4 om banker og finansieringsforetak.

4. Ny forsikringslov - Fondsforsikring

4.1 Innledning

I forbindelse med den nye forsikringsloven av 10. juni 2005 nr 44 har Finansdepartementet i brev av 18. april 2005 bedt Kredittilsynet vurdere behovet for forskrifter. I brevet er det blant annet vist til at departementet i lovens forarbeider, Ot. prp. nr. 74 (2003-2004), legger til grunn at nye regnskapsregler må utarbeides. Departementet ber også Kredittilsynet vurdere om adgangen til å slå sammen fondsforsikringsselskaper og tradisjonell livsforsikringsselskaper kan tre i kraft selv om selskapene for øvrig ikke har tilpasset seg de nye virksomhetsreglene. Kredittilsynet foreslår at tradisjonelle livsforsikringsselskaper kan tilby fondsforsikring med 1. januar 2006 som ikrafttredelsestidspunkt, jf Kredittilsynets brev av 24. oktober 2005. Kredittilsynet har i denne omgang kun vurdert behovet for endringer i regnskapsregelverket som følge av sistnevnte forhold.

Årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper kapittel 6 inneholder særskilte bestemmelser for fondsforsikringsselskaper. Selskapene skal følge årsregnskapsforskriftens øvrige regler så langt de passer, med tillegg av bestemmelsene i kapittel 6, jf forskriften § 6-1. Det forhold at det fremover skal være mulig for tradisjonelle livsforsikringsselskaper å drive fondsforsikring, gjør det nødvendig å foreta visse endringer i årsregnskapsforskriften. Kredittilsynet foreslår at de særskilte bestemmelsene i forskriftens kapittel 6 inkorporeres i øvrige bestemmelser i forskriften. Endringene er kun av teknisk art. Nedenfor følger en nærmere redegjørelse for forslagene til forskriftsendringer.

Kredittilsynet foreslår 1. januar 2006 som ikrafttredelsestidspunktet (og virkningstidspunktet) for samtlige forskriftsendringer.

4.2 Vurderingsregler

Etter forskriften § 6-2 første ledd skal eiendeler knyttet til livsforsikring med investeringsvalg (fondsforsikring) vurderes til virkelig verdi. I følge § 6-2 fjerde ledd skal at aksjer tilordnes anskaffelseskost ved FIFO-metoden, mens bestemmelsens femte ledd krever at andre ombyttbare finansielle eiendeler innen hver enkelt investeringsportefølje tilordnes gjennomsnittlig anskaffelseskost. Kredittilsynet foreslår å flytte § 6-2 første, fjerde og femte ledd til forskriftens kapittel 3 om regnskapsprinsipper og vurderingsregler gjennom en ny § 3-19 *Eiendeler knyttet til livsforsikring med investeringsvalg*.

Etter forskriften § 6-2 annet ledd skal avsetningene knyttet til livsforsikring med investeringsvalg være tilstrekkelig til å dekke forpliktelsene knyttet til investeringsporteføljen. Tredje ledd fastslår at de forsikringsmessige avsetningene knyttet til avkastningsgarantien og andre forsikringsmessige risikoer, skal vurderes i samsvar med forskriften § 3-18. Det fremgår av forskriftens § 3-18 første ledd at de forsikringsmessige avsetningene skal beregnes i samsvar med forsikringsvirksomhetslovens §§ 8-2 til 8-4. Kredittilsynet foreslår at forskriftens § 6-2 annet og tredje ledd oppheves, da forskriftens § 3-18 og dens henvisning til forsikringsvirksomhetsloven § 8-2, er tilstrekkelig.

Det fremgår av forskriftens § 3-17 at all urealisert gevinst på finansielle omløpsmidler skal føres til kursreguleringsfond. Forskriftens § 6-2 sjette ledd unntar selskaper som tilbyr livsforsikring med investeringsvalg fra å avsette til kursreguleringsfond. Kredittilsynet foreslår at unntaksbestemmelsen i § 6-2 sjette ledd omskrives noe og flyttes som nytt annet ledd i § 3-17.

4.3 Oppstillingsplan

Oppstillingsplanen for resultatregnskapet for livsforsikring i forskriftens § 4-8 inneholder egne poster for henholdsvis inntekter (post 3) og kostnader (post 9) fra eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg. Etter forskriftens § 6-3 er det krav til at disse postene spesifiseres i nærmere angitte underposter. Kredittilsynet foreslår å endre § 4-8 slik at spesifikasjonskravene i § 6-3 fremgår direkte av § 4-8.

Etter forskriftens § 6-3 siste ledd skal overføring av avsetninger i livsforsikring med investeringsvalg fra/til andre selskaper føres i resultatregnskapet på henholdsvis linje 1.2 og linje 5.3. Dette er de samme resultatpostene som benyttes ved overføring fra/til andre forsikringsselskaper og pensjonskasser. Kredittilsynet foreslår at § 6-3 siste ledd oppheves, da resultatføringen er tilstrekkelig regulert i forskriftens § 4-19 første og annet ledd.

Oppstillingsplanen for balansen for livsforsikring i forskriftens § 4-9 inneholder egne poster for henholdsvis eiendeler (post 3) og avsetninger (post 12) i livsforsikring med investeringsvalg. Etter forskriftens § 6-4 første ledd er det krav til at post 3 spesifiseres i nærmere angitte underposter. Kredittilsynet foreslår å endre § 4-9 slik at spesifikasjonskravene i § 6-4 første ledd fremgår direkte av § 4-9.

Etter forskriftens § 6-4 annet ledd skal de forsikringsmessige avsetningene knyttet til avkastningsgaranti og andre forsikringsmessige risikoer føres under de respektive postene under post 11 i forskriftens § 4-9 (forsikringsmessige avsetninger). Kredittilsynet foreslår at kravet i § 6-4 annet ledd inntas som nytt syvende ledd i forskriftens § 4-28.

4.4 Noteopplysninger

Forskriftens § 6-5 regulerer hvilke noteopplysninger et selskap som tilbyr livsforsikring med investeringsvalg må gi, i tillegg til de noteopplysninger som fremkommer av §§ 5-1 til 5-43. Første til fjerde ledd i § 6-5 krever opplysninger om eiendelene som er knyttet til livsforsikring med investeringsvalg. Kredittilsynet foreslår at kravene til noteopplysninger i § 6-5 første til fjerde ledd inntas i forskriftens kapittel om noteopplysninger gjennom ny § 5-17a.

Femte til syvende ledd i § 6-5 krever spesifisering av premieinntekter og resultatposter knyttet til livsforsikring med investeringsvalg i noter. Kredittilsynet foreslår at kravene til noteopplysninger i § 6-5 femte til syvende ledd inntas i forskriftens kapittel om noteopplysninger gjennom ny § 5-31a.

5. Endringer i andre lover

5.1 Lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold

I 2001 ble det innført nye regler om tjenestepensjon i form av to nye lover, lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold. Lov om foretakspensjon erstatter reglene som var gitt i medhold av skattelovens § 44 første ledd bokstav k. Nye regler på pensjonsområdet har ført til et behov for justering i årsregnskapsforskriften for forsikring.

Pensjonsreguleringsfond og pensjonistenes overskuddsfond

Årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper inneholder bestemmelser om pensjonsreguleringsfond gjeldende for livsforsikringsselskaper, som er et fond for regulering av pensjoner under utbetaling. Fondet skal i henhold til oppstillingsplanen føres på egen linje under forsikringsmessige avsetninger, jf § 4-9 post 11.1.3. I henhold til oppstillingsplanen for resultatregnskapet skal endringer i fondet spesifiseres, jf § 4-8 post 6.2 og 14.2. Pensjonsreguleringsfondet er også nevnt i §§ 4-19 og 4-28 annet og fjerde ledd som inneholder utfyllende kommentarer til oppstillingsplanen, samt i §§ 5-23 og 5-31 sjette ledd som inneholder krav til noteopplysninger.

Lov om foretakspensjon innførte pensjonistenes overskuddsfond som et nytt fond for regulering av pensjoner under utbetaling, mens pensjonsreguleringsfondet måtte avvikles over en periode på inntil 5 år, dvs innen utgangen 2005. Pensjonsreguleringsfondets midler må benyttes til pensjonsregulering eller overføres til premiefond, jf. lov om foretakspensjon § 26-2 (24).

Kredittilsynet foreslår at pensjonistenes overskuddsfond erstatter pensjonsreguleringsfondet i oppstillingsplanen § 4-8 post 6.2 og 14.2, og § 4-9 post 11.1.3. Videre foreslås det at pensjonistenes overskuddsfond erstatter pensjonsreguleringsfondet i § 4-19 første ledd, § 4-28 annet ledd, § 5-23 og § 5-31 annet ledd.

Innskuddsfond

Lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold § 9-1 første ledd stiller krav til at foretak som oppretter innskuddspensjonsordning har plikt til å ha et innskuddsfond. Et slikt fond er både aktuelt i forhold til tradisjonell livsforsikring og for livsforsikring med investeringsvalg. Årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper inneholder ikke bestemmelser om innskuddsfond.

På bakgrunn av dette foreslår Kredittilsynet endringer i oppstillingsplanen for balansen, jf forskriftens § 4-9. For tradisjonell livsforsikring foreslås innskuddsfondet inkludert i post 11.1.3, mens det for livsforsikring med investeringsvalg foreslås en ny post 12.3.

Andre tilpasninger

Årsregnskapsforskriften § 4-28 fjerde ledd henviser til skattelovens § 44 første ledd bokstav k og § 44 annet ledd nr. 1 for og definerer hva forskriften forstår med premiefond og pensjonsreguleringsfond. Som nevnt ovenfor er regelverket rundt private tjenestepensjonsordninger, som er regulert i medhold av skatteloven, erstattet av lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold. Ved innføring av sistnevnte lover er der som nevnt ovenfor innført to nye fond, pensjonistenes overskuddsfond og innskuddsfond (som også defineres i pensjonslovene).

På bakgrunn av dette foreslår Kredittilsynet at § 4-28 fjerde ledd endres slik at bestemmelsen henviser til gjeldende regler.

5.2 Kommunale pensjonsordninger og endringer forsikringsvirksomhetsloven

Etter forskriftens bestemmelse § 5-31 første ledd, er ikke kommunale ordninger å anse som en egen bransje.

Kommunale pensjonsordninger står på flere områder i en særstilling i forhold til andre kollektive pensjonsordninger. Forsikringslovgivningen har derfor regler som etablerer et nødvendig skille mellom den kommunale og den private delen av kollektiv virksomhet innen livsforsikring. Dette bør gjenspeiles i regnskapsregelverket. Det er i dag et krav i lov om forsikringsvirksomhet § 8b-3 at livsforsikringsselskaper som tilbyr både kommunale og andre kollektive pensjonsordninger, skal behandle de kommunale pensjonsordningen som en egen bransje. Videre at det skal føres eget regnskap for bransjen.

Kredittilsynet foreslår at kommunale ordninger tilføyes som ny bransje under § 5-31 første ledd.

6. Filialer av utenlandske foretak

6.1 Innledning

Etter regnskapsloven § 1-2 nr. 14 har filialer av utenlandske foretak full regnskapsplikt for virksomhet som drives i Norge. Som hovedregel er filialene unntatt for offentliggjøring av regnskapene, jf. regnskapsloven § 8-1, men har innsendingsplikt til Regnskapsregisteret, jf. regnskapsloven § 8-2.

6.2 Kredittilsynets høringsnotat av 23. august 2002

Etter gjeldende rett har filialer av utenlandske finansinstitusjoner, verdipapirforetak og verdipapirfond regnskapsplikt etter regnskapsloven. I høringsnotat av 23. august 2002 foreslo Kredittilsynet at filialer av tilsvarende utenlandske finansinstitusjoner og verdipapirforetak underlegges årsregnskapsforskriftens bestemmelser, jf. utdrag fra side 12-13:

”Banker, forsikringsselskaper og verdipapirforetak etablert i Norge er regnskapspliktige etter regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 5 og er i tillegg underlagt hhv. forskrift om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike av 16. desember 1998 nr. 1240, forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper av 16. desember 1998 nr. 1241 og forskrift om årsregnskap for verdipapirforetak av 23. august 1999 nr. 957. Forskriftene hensyntar særlige virksomhetsspesifikke forhold i nevnte foretakstyper. Forskrift nr. 1240 og 1241 bygger hhv. på EUs regnskapsdirektiver for banker (Rdir. 86/635/EØF) og forsikringsselskaper (Rdir. 91/674/EØF). Disse forskriftene er ikke gjort gjeldende for utenlandske filialer av slike foretak.

Per 9. april 2002 er samtlige filialer av utenlandske banker, samtlige forsikringsselskaper med unntak av ett og samtlige verdipapirforetak hjemmehørende i EØS-området. Alle banker og forsikringsselskaper innen EØS er underlagt regelverk utarbeidet i tråd med hhv. Rdir. 86/635/EØF og Rdir. 91/674/EØF. Hensynet til harmonisering taler derfor for at filialer av utenlandske banker og forsikringsselskaper underlegges hhv. forskrift nr. 1240 og nr. 1241. Dette innebærer at regnskapsplikten i Norge for filialens virksomhet i stor grad vil samsvare med de plikter som gjelder i hjemstaten for det foretaket er en del av. En slik løsning vil i bedre grad hensynta særlige virksomhetsspesifikke forhold knyttet til bank og forsikringsvirksomhet, som f.eks. ikke er hensyntatt i regnskapslovens oppstillingsplan. Hensynet til virksomhetstilpasset regelverk taler også for at forskrift nr. 957 gjøres gjeldende for filialer av utenlandske verdipapirforetak.

Foretak underlagt hhv. forskrift om årsregnskap m.m. for banker og finansieringsforetak og morselskap av slike av 16. desember 1998 nr. 1240 og forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper av 16. desember 1998 nr. 1241 skal ved ligning benytte særskilte næringsoppgaver. I rettledningen til næringsoppgavene følger det også at filialer av utenlandske foretak skal benytte vedkommende næringsoppgave. Næringsoppgavene er utformet i tråd med ovennevnte forskrifter. Dette underbygger ytterligere at utenlandske banker og forsikringsselskaper underlegges de respektive årsregnskapsforskriftene.”

Som nevnt er regnskapsplikten for filialer av utenlandske foretak først og fremst begrunnet i skattemessige forhold. Årsregnskapet danner grunnlag for skattemessige vurderinger, samt at det er en viktig faktor ved skattekontroll. I forskrift om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike av 16. desember 1998 nr. 1240 og forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper av 16. desember 1998 nr. 1241 er det krav til

delårsregnskap (kvartalsvis). Tilsvarende krav følger ikke av regnskapslovens bestemmelser, slik at filialer av utenlandske foretak generelt ikke er pålagt en slik plikt. Kravet til delårsregnskap knytter seg først og fremst til finansmarkedets behov for løpende informasjon om foretakenes stilling og resultat. For filialer av utenlandske foretak vil ikke dette være et relevant hensyn.

Med basis i regnskapsplikten forankring i skattemessige hensyn og forholdet til at delårsregnskap ikke kan anses relevant for filialer av utenlandske foretak, foreslås kravet i nevnte forskrifter ikke gjort gjeldende for filialer av utenlandske banker og forsikringsselskaper.”

6.3 Ot.prp nr. 15 (2003-2004)

I Ot.prp nr. 15 (2003-2004) refererer Finansdepartementet til ovennevnte forslag fra Kredittilsynet: ”På bakgrunn av innspill fra utenlandske banker, forsikringsselskaper og verdipapirforetak, fremmet Kredittilsynet i høringsnotatet også forslag om regnskapsplikten innhold for filialer i Norge av slike foretak. Disse forslagene kan gjennomføres i forskrift i medhold av regnskapsloven § 10-1 tredje ledd”.

6.4 Ny vurdering

Forslaget om at årsregnskapsforskriftene også skal omfatte filialer av utenlandske finansinstitusjoner og verdipapirforetak, ble imidlertid ikke gjennomført. Kredittilsynet foreslår derfor på nytt at årsregnskapsforskriftene skal gjøres gjeldende for filialer av utenlandske finansinstitusjoner. De ovenfor anførte momenter kan etter Kredittilsynets syn fortsatt tillegges vekt. I forhold til Kredittilsynets opprinnelige forslag foreslås likevel en endring ved at filialene også underlegges kravet om å utarbeide delårsregnskap.

Forslaget om å kreve delårsregnskap har sin bakgrunn i at filialene utgjør en stor andel av det norske finansmarkedet og i behovet for jevnlig overvåking av store aktører i det norske markedet uavhengig av om aktøren er norskregistrert selskap eller filial av utenlandsk finansinstitusjon. Som for norskregistrerte foretak benyttes delårsregnskapene til kontrollformål for statistikkinnhenting i ORBOF (filialer er pliktige til å rapportere til ORBOF).

Utenlandske forsikringsselskapers filialer i Norge har til nå ikke hatt noen plikt til å rapportere regnskapsopplysninger til Kredittilsynet (med unntak av If Skadeforsikring). Innføring av ny lov om tjenstepensjon vil gi en ny mulighet for filialer av utenlandske livsforsikringsselskaper til å vokse ytterligere. Kredittilsynet har nå inngått en avtale med de utenlandske filialene, som årlig rapporterer til Statistisk sentralbyrå (SSB), om å få tilgang til den sammen informasjonen. Forslaget om at filialene av utenlandske finansinstitusjoner skal følge regnskapsforskriften gir Kredittilsynet mulighet til å kontrollere rapporteringen til SSB. Videre vil det være viktig å få tilgang til delårsregnskapene for å få oversikt over den totale utviklingen av forsikringsmarkedet gjennom året.

Kredittilsynet foreslår at endringene gis virkning fra og med regnskapsåret 2005.

6.5 Forslag

6.5.1 Forskrift om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike av 16. desember 1998 nr. 1240

Kredittilsynet foreslår at forskriftens virkeområde endres slik at filialer av tilsvarende utenlandske foretak underlegges forskriftens bestemmelser. Endringer foreslås gjennomført ved nytt punkt 5 i § 1-1 første ledd. I forbindelse med Den Norske Banks oppkjøp av Postbanken ble lov om Norges Postbank opphevet. Det foreslås derfor at gjeldende § 1-1 nr. 3 fjernes. Gamle punkter 4 og 5 blir nye punkter 3 og 4. Henvisning i gammelt punkt 5 til punktene 1, 2 og 4 endres til punktene 1, 2 og 3.

6.5.2 Forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper av 16. desember 1998 nr. 1241

Kredittilsynet foreslår at forskriftens virkeområde endres slik at filialer av tilsvarende utenlandske foretak underlegges forskriftens bestemmelser. Endringer foreslås gjennomført ved nytt punkt 5 i § 1-1.

7 Opplysninger om utlån

7.1 Innledning

Vurderingsreglene for utlån er gjennom utlånsforskriften³ tilpasset kravene i IFRS (IAS 39). Institusjoner som utarbeider konsernregnskap etter IFRS må i selskapsregnskapet følge utlånsforskriften fra og med regnskapsåret 2005. Øvrige institusjoner kan vente til 1. januar 2006 før utlånsforskriften må følges. Det vises til Kredittilsynets rundskriv 10/2005 for nærmere omtale av disse reglene. I dette kapitlet foreslås endringer i årsregnskapsforskriftenes krav til opplysninger om utlån som følge av de nye vurderingsreglene for utlån i utlånsforskriften. Endringsforslaget innebærer en tilnærming til IFRS 7 når det gjelder opplysninger om utlån i noter.

7.2 EØS-rett

7.2.1 IFRS-foretak⁴

IFRS 7 *Financial instruments: Disclosures* inneholder krav til opplysninger om finansielle instrumenter, herunder utlån, i balanse- og resultatoppstilling, samt i noter (se nærmere omtale i punkt 7.3). Standarden ble utgitt i august 2005 og skal senest anvendes av IFRS-foretakene fra og med regnskapsåret 2007. IFRS-foretak vil kunne benytte IFRS 7 også i 2005, forutsatt at standarden blir godkjent av EU og inntatt i norsk rett. EFRAG⁵ har gitt sin anbefaling til EU Kommisjonen om at IFRS 7 godkjennes, samt påpekt at det er betydelig interesse i Europa for at IFRS 7 godkjennes tidnok til at standarden kan benyttes i 2005. Dette har sammenheng med at mange foretak ikke ønsker å måtte tilpasse systemene sine to ganger i løpet av kort tid (fra nasjonale krav til IAS 30 og IAS 32 [EU-godkjente standarder] – fra IAS 30 til IFRS 7 [ny standard som erstatter IAS 30]). Det er ventet at også ARC⁶ vil anbefale godkjenning av IFRS 7. Dersom IFRS 7 ikke kan anvendes i 2005, vil bankene måtte forholde seg til IAS 30 *Disclosures in the Financial Statements of Banks and Similar Financial Institutions*, samt noteopplysningskrav i IAS 32 *Disclosure and Presentation*. Et problem med IAS 30 er at standarden ikke har blitt oppdatert i forhold til vurderingsreglene IAS 39.

7.2.2 NGAAP-foretak⁷

Tilpasning av nasjonal regnskapslovgivning til IFRS, herunder årsregnskapsforskrifter for finansinstitusjoner, må skje innenfor rammen av EUs regnskapsdirektiver. Kredittilsynet har tidligere gitt uttrykk for at regnskapsdirektivene hindrer at utlån kan vurderes til virkelig verdi, jf Kredittilsynets rundskriv 10/2005. Av den grunn følger det av utlånsforskriften at utlån må vurderes til amortisert kost. Dette til forskjell fra IFRS-foretak som i henhold til IAS 39 også har adgang til å vurdere utlån til virkelig verdi.

Regnskapsdirektivene er etter Kredittilsynets vurdering ikke til hinder for å tillate eller kreve at NGAAP-foretak anvender IFRS 7. Det forhold at IFRS-foretak ikke har plikt til å anvende IFRS 7 før i 2007, tilsier at NGAAP-foretak heller ikke pålegges en slik plikt i 2005 og 2006. Usikkerheten knyttet til om IFRS-foretakene vil kunne anvende IFRS 7 i 2005, jf punkt 7.2.1, stiller spørsmål om NGAAP-foretak først bør få adgang til å anvende IFRS 7 fra det tidspunkt

³ Forskrift av 21. desember 2004 om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier

⁴ Foretak som utarbeider regnskap etter IFRS, jf regnskapsloven § 3-9 første til fjerde ledd

⁵ European Financial Reporting Advisory Group

⁶ Accounting Regulatory Committee

⁷ Foretak som utarbeider regnskap etter regnskapslovens ordinære system

IFRS-foretakene får det. Formelt sett er det imidlertid ikke noe i veien for at NGAAP-foretak gis adgang til å benytte IFRS 7 i 2005 uavhengig av om IFRS-foretakene får en slik adgang eller ikke.

7.3 IFRS 7 *Financial Instruments: Disclosures*

7.3.1 Innledning

IFRS 7 skal anvendes av alle foretak (som utarbeider regnskap etter IFRS) på alle typer av finansielle instrumenter (med enkelte unntak). Formålet med opplysningskravene i IFRS 7 er å kreve informasjon som gjør det mulig for brukerne av regnskapet å evaluere (1) betydningen av finansielle instrumenter for selskapets finansielle stilling og resultat⁸, og (2) de finansielle instrumentenes egenskaper og graden av risiko som selskapet er utsatt for og hvordan selskapet styrer disse risikoene⁹. Nedenfor følger en overordnet presentasjon av opplysningskravene som er relevante for utlån som vurderes til amortisert kost.

7.3.2 Finansielle instrumenters betydning for selskapets finansielle stilling og resultat

Opplysningskravene er kategorisert med utgangspunkt i balansen (IFRS 7.8-19), resultatregnskap og egenkapital (IFRS 7.20), samt andre opplysningskrav (IFRS 7.21-30).

Balanseført verdi av hver av vurderingskategoriene i IAS 39, herunder utlån og fordringer vurdert til amortisert kost, skal opplyses enten i balansen eller i noter, jf IFRS 7.8. Dersom selskapet viser nedskrivninger for kredittap (tapsavsetninger) på egen linje/egne linjer skal det gis en avstemning ("reconciliation") av endringene i hver enkelt linje, jf IFRS 7.16.

Standarden stiller også noen krav til opplysninger om resultatposter som enten skal gis i resultatregnskapet eller i noter, jf IFRS 7.20. Det er blant annet krav til å opplyse om renteinntekter på finansielle eiendeler som er nedskrevet for tap ("impaired financial assets").

Det skal opplyses om hvilke vurderingsprinsipper som er benyttet og om andre regnskapsprinsipper som er relevant for å forstå regnskapet, jf IFRS 7.21.

Det skal gis opplysninger om virkelig verdi for hver klasse av finansielle instrumenter, jf IFRS 7.25-28. Slike opplysninger er likevel ikke påkrevd dersom balanseført verdi er en rimelig tilnærming ("reasonable approximation") til virkelig verdi, jf IFRS 7.29.

7.3.3 Risiko knyttet til finansielle instrumenter

Standarden stiller krav til kvalitative og kvantitative opplysninger om risikoer knyttet til finansielle instrumenter. Kvalitative opplysninger om risikoeksponering og risikostyring skal gis for hver type av risiko, herunder også kredittrisiko, jf IFRS 7.33.

Kvantitative opplysninger skal gis for hver type risiko. Opplysninger om kredittrisiko omfatter blant annet kvantitative data om:

- (a) risikoeksponering (basert på informasjon som gis internt til selskapsledelsen),

⁸ Uoffisiell oversettelse av "the significance of financial instruments for the entity's financial position and performance"

⁹ Uoffisiell oversettelse av "the nature and extent of risks arising from financial instruments to which the entity is exposed during the period and at the reporting date, and how the entity manages those risks"

- (b) kredittkvaliteten til finansielle eiendeler som verken er misligholdt eller nedskrevet for verdifall (impaired),
- (c) finansielle eiendeler som er misligholdt, men ikke nedskrevet for verdifall,
- (d) finansielle eiendeler som er nedskrevet for verdifall
- (e) overtatte eiendeler

7.4 Kredittilsynets vurdering

7.4.1 Balanseoppstilling

Banker og finansieringsforetak

Banker og finansieringsforetak skal etter gjeldende regler presentere utlån brutto med spesifiserte- og uspesifiserte tapsavsetninger vist på egne linjer. Kravet til bruttoføring er ikke i strid med IFRS 7. Det foreslås derfor at kravet til å vise tapsavsetninger på egne linjer videreføres, men at begrepsbruken endres i samsvar med utlånsforskriftens begreper.

Opptjente, ikke mottatte renteinntekter fra utlån føres etter gjeldende regler atskilt fra utlån på egen linje (post 13.1). IFRS 7 stiller ikke et slikt krav og det har vært reist spørsmål om en slik presentasjon er tillatt etter standarden. Kredittilsynet foreslår derfor inntil videre å tillate at opptjente, ikke mottatte renteinntekter presenteres sammen med utlån for øvrig. Kredittilsynet legger til grunn at det er tilstrekkelig å klargjøre dette gjennom rundskriv uten å foreta endringer i forskriften. Forholdet vil bli vurdert på nytt i forbindelse med den generelle tilpasningen av årsregnskapsforskriften til IFRS. Det vil i den forbindelse være naturlig å se hen til de vurderinger som gjøres på europeisk nivå gjennom CEBS.

Forsikringsselskaper

Det er ikke krav for forsikringsselskaper etter gjeldende regler om å spesifisere tapsavsetninger i balansen. Forskriftsendring er således ikke nødvendig. Når det gjelder opptjente, ikke mottatte renteinntekter fra utlån er imidlertid problemstillingen lik som for banker og finansieringsforetak. Kredittilsynet foreslår derfor tilsvarende klargjøring i rundskriv.

7.4.2 Regnskapsprinsipper

Banker og finansieringsforetak

Etter årsregnskapsforskriften for banker og finansieringsforetak § 8-2 nr 4 skal opplysninger om regnskapsprinsipper minst omfatte verdsettelse av utlån, herunder prinsippene for verdsettelse av tapsutsatte og misligholdte utlån. Det er videre krav til å opplyse om prinsippene for å stoppe inntektsføring av og tilbakeføring av renter på tapsutsatte og misligholdte utlån, jf § 8-2 nr 5.

Kredittilsynet foreslår at foretak som vurderer utlån etter utlånsforskriften i stedet for opplysningene som nevnt i § 8-2 nr 4 og 5, skal opplyse om prinsippene for verdsettelse av utlån etter ny § 8-6a tredje ledd. I og med at utlånsforskriften er pliktig for alle institusjoner fra og med regnskapsåret 2006, foreslås det at forskriften § 8-2 nr 4 og 5 oppheves med virkning fra regnskapsåret 2006.

Forsikringsselskaper

Tilsvarende endringer som for banker og finansieringsforetak foreslås gjennomført for forsikringsselskaper.

7.4.3 Noteopplysninger

Banker og finansieringsforetak

Kravene i årsregnskapsforskriften for banker og finansieringsforetak § 8-6 er delvis overlappende med, men annerledes strukturert enn kravene i IFRS 7. For foretak som utarbeider konsernregnskap etter IFRS og som anvender utlånsforskriften i selskapsregnskapet vil en samordning av notekravene innebære en forenkling. Dette vil trolig også fremstå som mer ryddig ovenfor brukerne av regnskapet all den tid vurderingsreglene for utlån og garantier er samordnet med IFRS. Kredittilsynet foreslår derfor å tillate anvendelse av relevante bestemmelser i IFRS 7 istedenfor årsregnskapsforskriften § 8-6 fra det tidspunkt IFRS 7 tillates anvendt av IFRS-foretakene, jf. punkt 7.2, likevel med en modifikasjon, jf forslaget til ny § 8-6a første ledd.

Kravene i § 8-6 om opplysninger om utlån og garantier fordelt på geografiske områder og næringer bør fortsatt gjelde for regnskapsårene 2005 og 2006 for alle institusjoner. Bakgrunnen er at europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/12/EF om kredittinstitusjoner krever at slike opplysninger blir gitt, jf. annekse XII nr. 5 bokstav d og e. Dette er en del av den såkalte pilar 3 i Basel II-retningslinjene om kapitaldekning for internasjonalt aktive banker. EU-direktivets krav vil i norsk rett bli innarbeidet i en forskrift om blant andre bankers og finansieringsforetaks plikt til å offentliggjøre visse finansielle opplysninger. Forskriften vil bli gjort gjeldende fra og med 1. januar 2007.

Foretak som vurderer utlån etter utlånsforskriften vil etter forslaget fortsatt ha mulighet til å utarbeide noteopplysninger om utlån etter § 8-6 i årsregnskapsforskriften. Enkelte begrep i § 8-6 må likevel forstås i lys av de begrepsmessige endringer som følger av utlånsforskriften. Det innebærer at "spesifiserte tapsavsetninger" i § 8-6 skal forstås som "nedskrivninger på individuelle utlån", mens "uspesifiserte tapsavsetninger" skal forstås som "nedskrivninger på grupper av utlån". Som følge av at prinsippet for inntektsføring av renter endres ved overgang til utlånsforskriften, foreslår Kredittilsynet at også foretak som anvender § 8-6 får plikt til å opplyse om resultatførte renter på nedskrevne utlån, jf IFRS 7.20 d.

Forsikringsselskaper

Det foreslås at forsikringsselskaper får tilsvarende anledning til å anvende IFRS 7 istedenfor årsregnskapsforskriften § 5-15, jf forslag til ny § 5-15a første ledd.

7.4.4 Delårsregnskap

Banker og finansieringsforetak skal etter årsregnskapsforskriften § 9-3 gi tilleggsopplysninger om utlån i delårsregnskapet. Forskriftsbestemmelsen må leses i lys av de begrepsmessige endringer som følger av utlånsforskriften, jf pkt 7.4.3. Kredittilsynet foreslår ingen endringer nå, men bemerker at endringer i bestemmelsen bør vurderes i forbindelse med den generelle tilpasningen av årsregnskapsforskriften til IFRS som tilsynet har foreslått at blir gjennomført, jf Kredittilsynets høringsnotat av 21. juni 2005.

7.5 Forslag

7.5.1 Forslag til endringer i forskrift av 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike

Kredittilsynet foreslår følgende endringer gitt med virkning fra og med regnskapsåret 2005:

Ny § 8-6a *Institusjoner som vurderer utlån i samsvar med utlånsforskriften* skal lyde:

Institusjoner som vurderer utlån og garantier i samsvar med forskrift av 21. desember 2004 om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier, kan i stedet for bestemmelsene i denne forskrift § 8-6, gi følgende opplysninger om utlån og garantier i henhold til internasjonale regnskapsstandarder (IFRS 7) om:

- (a) kredittrisiko (IFRS 7.34-38)*
- (b) virkelig verdi (IFRS 7.25-30)*
- (c) resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt nedskrivning for tap (IFRS 7.20d)*
- (d) spesifikasjon av periodens endringer i nedskrivninger på utlån (IFRS 7.16)*

Institusjoner som nevnt i første ledd, skal uansett gi opplysninger som nevnt i denne forskrift § 8-6 annet ledd syvende punktum om spesifikasjon på geografiske risikoområder, samt tredje ledd første og annet punktum om spesifikasjon på viktige næringer og personkundemarkedet.

Institusjoner som nevnt i første ledd skal i stedet for opplysninger som nevnt i § 8-2 nr 4 og 5, opplyse om prinsippene for verdsettelse av utlån, herunder prinsippene for nedskrivning av individuelle utlån og grupper av utlån, kriterier for inndeling i grupper, behandling av etableringsgebyrer, samt prinsippene for resultatføring av renteinntekter.

Institusjoner som nevnt i første ledd som anvender denne forskrift § 8-6 skal i stedet for opplysninger nevnt i § 8-6 åttende ledd, opplyse om resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt nedskrivning for tap.

Kredittilsynet foreslår følgende endringer med virkning fra og med regnskapsåret 2006:

§ 4-2 post 3.3 skal lyde:

Nedskrivninger på individuelle utlån

§ 4-2 post 3.4 skal lyde:

Nedskrivninger på grupper av utlån

§ 4-2 post 4.7 skal lyde:

Nedskrivninger på individuelle utlån

§ 4-2 post 4.8 skal lyde:

Nedskrivninger på grupper av utlån

§ 8-2 nr 4 og nr 5 oppheves

§ 8-6 åttende ledd oppheves

7.5.2 Forslag til endringer i forskrift av 16. desember 1998 nr 1241 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper

Kredittilsynet foreslår følgende endringer med virkning fra og med regnskapsåret 2005:

Ny § 5-15a *Institusjoner som vurderer utlån i samsvar med utlånsforskriften* skal lyde:

Institusjoner som vurderer utlån og garantier i samsvar med forskrift av 21. desember 2004 om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier, kan i stedet for bestemmelsene i

denne forskrift § 5-15, gi følgende opplysninger om utlån og garantier i henhold til internasjonale regnskapsstandarder (IFRS 7) om:

- (e) kredittrisiko (IFRS 7.34-38)*
- (f) virkelig verdi (IFRS 7.25-30)*
- (g) resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt nedskrivning for tap (IFRS 7.20d)*
- (h) spesifikasjon av periodens endringer i nedskrivninger på utlån (IFRS 7.16).*

Institusjoner som nevnt i første ledd skal i stedet for opplysninger som nevnt i § 5-3 bokstav e og f, opplyse om prinsippene for verdsettelse av utlån, herunder prinsippene for nedskrivning av individuelle utlån og grupper av utlån, kriterier for inndeling i grupper, behandling av etableringsgebyrer, samt prinsippene for resultatføring av renteinntekter.

Kredittilsynet foreslår følgende endringer med virkning fra og med regnskapsåret 2006:

§ 5-3 første ledd bokstav e og f oppheves

Utkast til forskrift om endring av forskrift av 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike

I.

I forskrift 16.12.1998 nr. 1240 gjøres følgende endringer:

§ 1-1 skal lyde:

Forskriften gjelder

1. forretningsbanker, jf. lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker,
2. sparebanker, jf. lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker,
3. finansieringsforetak, jf. lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner kapittel 3, og
4. morselskap som nevnt i lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner § 2a-2 bokstav d som eier institusjoner nevnt i punkt 1, 2 eller 3.
5. *filialer av utenlandske institusjoner som nevnt i lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner § 1-4 første ledd nr 5.*

Regnskapslovens bestemmelser om små foretak gjelder ikke institusjoner som nevnt i første ledd. Institusjoner som nevnt skal følge regnskapslovens regler for store foretak.

§ 2-3 første, annet og fjerde ledd oppheves.

§ 2-5 første ledd skal lyde:

Dersom datterselskap som er en kredittinstitusjon skal utelates fra konsolidering etter regnskapsloven § 3-8 første ledd og institusjonen har ervervet aksjene eller andelene etter en finansiell bistandstransaksjon for å reorganisere eller redde selskapet, skal årsregnskapet til datterselskapet legges ved institusjonens årsregnskap.

§ 2-5 annet ledd oppheves

Ny § 2-6 *Presentasjonsvaluta* skal lyde:

Regnskapsloven § 3-4 annet ledd gjelder ikke. Årsregnskapet skal presenteres i norske kroner.

§ 3-2 første punktum oppheves

§ 3-2 skal lyde:

Finansielle instrumenter og varederivater som nevnt i regnskapsloven § 5-8 første ledd, skal vurderes til virkelig verdi dersom instrumentene

1. er klassifisert som omløpsmiddel,
2. inngår i en handelsportefølje med henblikk på videresalg og
3. omsettes i et aktivt og likvid marked.

§ 4-2 post 3.3 skal lyde:

Nedskrivninger på individuelle utlån

§ 4-2 post 3.4 skal lyde:

Nedskrivninger på grupper av utlån

§ 4-2 post 4.7 skal lyde:

Nedskrivninger på individuelle utlån

§ 4-2 post 4.8 skal lyde:

Nedskrivninger på grupper av utlån

§ 8-2 nr 4 og nr 5 oppheves

§ 8-3 nytt fjerde punktum skal lyde:

Opplysningene kan i stedet gis i oppstillingen av endringer i egenkapitalen.

§ 8-6 åttende ledd oppheves

Ny § 8-6a *Institusjoner som vurderer utlån i samsvar med utlånsforskriften* skal lyde:

Institusjoner som vurderer utlån og garantier i samsvar med forskrift av 21. desember 2004 om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier, kan i stedet for bestemmelsene i denne forskrift § 8-6, gi følgende opplysninger om utlån og garantier i henhold til internasjonale regnskapsstandarter (IFRS 7) om:

- (i) kredittrisiko (IFRS 7.34-38)*
- (j) virkelig verdi (IFRS 7.25-30)*
- (k) resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt nedskrivning for tap (IFRS 7.20d)*
- (l) spesifikasjon av periodens endringer i nedskrivninger på utlån (IFRS 7.16)*

Institusjoner som nevnt i første ledd, skal uansett gi opplysninger som nevnt i denne forskrift § 8-6 annet ledd syvende punktum om spesifikasjon på geografiske risikoområder, samt tredje ledd første og annet punktum om spesifikasjon på viktige næringer og personkundemarkedet.

Institusjoner som nevnt i første ledd skal i stedet for opplysninger som nevnt i § 8-2 nr 4 og 5, opplyse om prinsippene for verdsettelse av utlån, herunder prinsippene for nedskrivning av individuelle utlån og grupper av utlån, kriterier for inndeling i grupper, behandling av etableringsgebyrer, samt prinsippene for resultatføring av renteinntekter.

Institusjoner som nevnt i første ledd som anvender denne forskrift § 8-6 skal i stedet for opplysninger nevnt i § 8-6 åttende ledd, opplyse om resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt nedskrivning for tap.

§ 8-20 tredje ledd nytt første punktum skal lyde:

Regnskapsloven § 7-27 første ledd gjelder ikke.

§ 8-20 tredje ledd første punktum blir nytt annet punktum.

§ 8-28 første ledd skal lyde:

Regnskapsloven § 7-31 første ledd første punktum og fjerde ledd gjelder tilsvarende for ytelser til medlemmer av forstanderskap, representantskap og kontrollkomitè.

§ 8-28 tredje ledd første og annet punktum oppheves.

§ 8-28 tredje ledd tredje punktum blir nytt første punktum og skal lyde:

Plikten til å opplyse om vilkår for lån og sikkerhetsstillelse i *regnskapsloven § 7-31b sjette ledd* og *§ 7-32 annet ledd* gjelder bare der vilkårene avviker fra de generelle vilkår som gjelder for ansatte.

§ 8-29 nytt første punktum skal lyde:
Regnskapsloven § 7-8 b gjelder ikke.

§ 8-29 første punktum blir nytt annet punktum.

II. Ikrafttredelse

Endringer i § 1-1, § 2-3 første og annet ledd, § 2-5 annet ledd, § 3-2, § 8-3, § 8-6a og § 8-28 første ledd gjelder med virkning fra regnskapsår påbegynt 1. januar 2005 eller senere.

Endringer i § 2-3 fjerde ledd, § 2-5 første ledd, § 4-2, § 8-2, § 8-6 åttende ledd, § 8-20, § 8-28 tredje ledd og § 8-29 gjelder med virkning fra regnskapsår påbegynt 1. januar 2006 eller senere.

Utkast til forskrift om endring av forskrift av 16. desember 1998 nr. 1241 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper

I.

I forskrift 16.12.1998 nr. 1241 gjøres følgende endringer:

§ 1-1 nytt femte ledd skal lyde:

(5) Forskriften gjelder filialer av utenlandske forsikringsselskap.

§ 2-3 første, annet og tredje ledd oppheves. Fjerde ledd blir nytt første ledd.

Ny § 2-7 *Presentasjonsvaluta* skal lyde:

Regnskapsloven § 3-4 annet ledd gjelder ikke. Årsregnskapet skal presenteres i norske kroner.

§ 3-17 nytt annet punktum skal lyde:

Bestemmelsen i første punktum gjelder ikke for urealiserte gevinster på eiendeler knyttet til livsforsikring med investeringsvalg.

Ny § 3-19 *Eiendeler knyttet til livsforsikring med investeringsvalg* skal lyde:

(1) Eiendeler knyttet til livsforsikring med investeringsvalg skal vurderes til virkelig verdi, jf. § 3-7 tredje til sjette ledd.

(2) Aksjer skal tilordnes anskaffelseskost ved FIFO-metoden (først inn, først ut).

(3) Andre ombyttbare finansielle eiendeler skal innen hver enkelt investeringsportefølje tilordnes gjennomsnittlig anskaffelseskost.

§ 4-8 punkt 3 skal lyde:

3. Inntekter fra eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg

3.1 Renteinntekter

3.2 Utbytte

3.3 Urealiserte gevinster og reversering av urealisert tap

3.4 Gevinster ved realisasjon

3.5 Andre inntekter

§ 4-8 punkt 6.2 skal lyde:

Garanterte renter til premiefond, *innskuddsfond* og *pensjonistenes overskuddsfond*

§ 4-8 punkt 9 skal lyde:

9. Kostnader knyttet til eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg

9.1 Administrasjonskostnader

9.2 Andre kostnader

9.3 Urealisert tap og reversering av urealiserte gevinster

9.4 Tap ved realisasjon

§ 4-8 punkt 14.2 skal lyde:

Overføring til premiefond, *innskuddsfond* og *pensjonistenes overskuddsfond* i forsikringsfondet

§ 4-9 punkt 3 skal lyde:

3. Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg

3.1 Andeler i verdipapirfond

3.1.1 Aksjefond

3.1.2 Obligasjonsfond

3.1.3 Pengemarkedsfond

3.1.4 Kombinasjonsfond

3.2 Andeler i investeringsportefølje

3.3 Bankinnskudd, kontanter og andre likvider

§ 4-9 punkt 11.1.3 skal lyde:

Premiefond, *innskuddsfond* og *pensjonistenes overskuddsfond*.

§ 4-9 punkt 12 skal lyde:

12. Avsetninger *til forsikringsfond* i livsforsikring med investeringsvalg

12.1 *Premiereserve mv.*

12.2 - Gjenforsikringsandel

12.3 *Innskuddsfond*

Sum avsetninger i livsforsikring med investeringsvalg for egen regning

§ 4-19 annet punktum skal lyde:

Overført premiefond, *innskuddsfond* og *pensjonistenes overskuddsfond*, som ikke benyttes til å dekke premiereserve, skal balanseføres.

§ 4-28 annet, fjerde og nytt syvende ledd skal lyde:

(2) Med forsikringsfond menes summen av premiereserve, tilleggsavsetninger, premiefond, *innskuddsfond*, *pensjonistenes overskuddsfond*, erstatningsavsetning og andre tekniske avsetninger.

(4) Med premiefond, *pensjonistenes overskuddsfond* og *innskuddsfond* menes i denne forskrift fond avsatt i henhold til skatteloven § 6-46 første ledd bokstav b og c og § 6-46 annet ledd bokstav b, samt tilsvarende fond knyttet til pensjonsordninger uten skattefavorisering. Innbetalinger til premiefond og *innskuddsfond* føres direkte i balansen.

(7) Avkastningsgarantier og andre forsikringsmessige risikoer knyttet til livsforsikringsprodukter med investeringsvalg skal føres under post 11 forsikringsmessige avsetninger i balansen.

§ 5-3 første ledd bokstav e og f oppheves

§ 5-6 nytt tredje punktum skal lyde:

Opplysningene kan i stedet gis i oppstillingen av endringer i egenkapitalen, jf. regnskapsloven § 3-2 første ledd annet punktum.

§ 5-10 nytt fjerde ledd skal lyde:

I konsernregnskapet skal det opplyses om navnet på foretak der den regnskapspliktige selv eller gjennom datterselskaper eier så mange aksjer eller andeler at de representerer flertallet av stemmene i foretaket, men som ikke er datterselskap fordi det klart kan påvises at slikt eierskap likevel ikke gir bestemmende innflytelse, jf. regnskapsloven § 1-3 annet ledd nr. 1. Det skal opplyses om de forhold som påviser at slikt eierskap likevel ikke gir bestemmende innflytelse.

Gjeldende fjerde, femte og sjette ledd blir nye femte, sjette og syvende ledd.

Ny § 5-15a *Institusjoner som vurderer utlån i samsvar med utlånsforskriften* skal lyde:

Institusjoner som vurderer utlån og garantier i samsvar med forskrift av 21. desember 2004 om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier, kan i stedet for bestemmelsene i denne forskrift § 5-15, gi følgende opplysninger om utlån og garantier i henhold til internasjonale regnskapsstandarder (IFRS 7) om:

- (m) kredittrisiko (IFRS 7.34-38)*
- (n) virkelig verdi (IFRS 7.25-30)*
- (o) resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt nedskrivning for tap (IFRS 7.20d)*
- (p) spesifisering av periodens endringer i nedskrivninger på utlån (IFRS 7.16).*

Institusjoner som nevnt i første ledd skal i stedet for opplysninger som nevnt i § 5-3 bokstav e og f, opplyse om prinsippene for verdsettelse av utlån, herunder prinsippene for nedskrivning av individuelle utlån og grupper av utlån, kriterier for inndeling i grupper, behandling av etableringsgebyrer, samt prinsippene for resultatføring av renteinntekter.

Ny § 5-17 a *Eiendeler knyttet til livsforsikring med investeringsvalg* skal lyde:

(1) Andeler i verdipapirfond skal spesifiseres på de enkelte fond. Spesifikasjonen skal minst angi antall andeler, kurs ved årsslutt, virkelig verdi og den gjennomsnittlige avkastningen i perioden per andel.

(2) Andeler i investeringsporteføljer skal spesifiseres på enkeltpapirer. Spesifikasjonen skal minimum angi;

(a) For aksjer: Aksjeutsteder, antall aksjer, pålydende verdi, eierandel, kostpris og virkelig verdi

(b) For andeler: Opplysninger som angitt i første ledd

(c) For obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning: Utsteder, forfallsdato, valuta, pålydende verdi og virkelig verdi, samt gjennomsnittlig effektiv rente og hvordan denne er beregnet.

(3) Investeringsporteføljens avkastning gjennom året skal angis.

(4) Livsforsikring med investeringsvalg med avkastningsgaranti skal spesifiseres.

§ 5-23 første ledd skal lyde:

(1) Premiereserve, tilleggsavsetninger, premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond, erstatningsavsetninger, andre tekniske avsetninger og sikkerhetsfondsavsetninger skal spesifiseres på de bransjer som er gitt i § 5-31 (1).

§ 5-31 første ledd skal lyde:

(1) Selskapet skal gi opplysninger om resultatregnskapet i følgende bransjer:

- Individuell kapitalforsikring*
- Gruppelivsforsikring*

- Individuell rente- og pensjonsforsikring
- Kollektiv rente- og pensjonsforsikring, herunder kollektiv rente- og pensjonsforsikring for foreningsmedlemmer
- *Kollektiv pensjonsforsikring for kommuner og andre offentliglignende institusjoner*
- Ulykkesforsikring

§ 5-31 sjette ledd første punktum skal lyde:

(6) Det skal gis opplysninger om beløp for både mottatt og avgitt premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreserve, premiefond, *innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond*.

Ny § 5-31a *Resultat i livsforsikring med investeringsvalg* skal lyde:

(1) *Selskapet skal gi opplysninger om premieinntektene for hver bransje angitt i § 5-31 (1). Risikopremie, garantirisikopremie og sparepremie skal fremkomme særskilt.*

(2) *Selskapet skal fordele premieinntektene på hhv. livsforsikring med investeringsvalg med avkastningsgaranti og livsforsikring med investeringsvalg uten avkastningsgaranti.*

(3) *Resultatregnskapets hovedposter skal fordeles på hhv. kunder og eiere.*

§ 5-36 *Ytelser til ledende personer mv.* skal lyde:

(1) *Regnskapsloven §§ 7-31, 7-31 b og 7-32 gjelder.*

(2) *Regnskapsloven § 7-31 første ledd første punktum og fjerde ledd gjelder tilsvarende for ytelser til medlemmer av kontrollkomiteen og representantskap.*

(3) *Plikten til å opplyse om vilkår for lån og sikkerhetsstillelse i regnskapsloven § 7-31 b sjette ledd og § 7-32 annet ledd gjelder bare der vilkårene avviker fra de generelle markedsvilkår.*

§ 5-37 annet ledd skal lyde:

Det skal opplyses om godtgjørelse til revisor og hvordan godtgjørelsen er fordelt på lovpålagt revisjon, andre attestasjonstjenester, skatterådgivning og andre tjenester utenfor revisjonen. Honorarer for andre tjenester utenfor revisjonen skal spesifiseres for vesentlig forskjellige tjenester. Opplysningene skal også omfatte godtgjørelse til foretak som revisor har et særskilt samarbeid med.

Kapittel 6. Livsforsikring med investeringsvalg oppheves.

II. Ikraftttredelse

Endringer i § 1-1, § 2-3, § 5-6 og § 5-15a gjelder med virkning fra regnskapsår påbegynt 1. januar 2005 eller senere.

Endringer i § 3-17, § 3-19, § 4-8, § 4-9, § 4-19, 4-28, § 5-3 første ledd, § 5-3 a, § 5-10, § 5-17 a, § 5-23, § 5-31, § 5-31 a, ny § 5-36, 5-37 og kapittel 6 gjelder med virkning fra regnskapsåret påbegynt 1. januar 2006 eller senere.